

پەشنووسی ستەمکاری، ئەمجارە بەبێ عمامە

10 مرداد 1405

وەرگیراو لە کەنالی تیلیگرامی محەمەد مالجو:

دوو گێڕانەوێ لە دوو لای درزێکی سیاسییەوێ وەستان، بەلام کاتێک لە ئاوێنەدا دەروانیت، هەمان دەموچاو دەدەنەوێ: هەردووکیان مێژوو نەک وەک گۆرەپانی فرەلایەنیی هێزەکان، بەلکو وەک مەیدانی دەستەسەرکردنی تەنیا و بێبەشکردنی دەسەلات دەبینن. مێژووی دوینی هەردووکیان بە جوړیک دەنووسنەوێ کە دەسەلاتی سبە لە پێشوەختە قۆرخ بکەن. هەردووکیان خاوەنی لۆژیکێکی یەکانگیرن: لۆژیکێ قۆرخکردنی مێژوو بۆ قۆرخکردنی دەسەلات.

مێژوونووسی فەرمی لە کۆماری ئیسلامیدا لە بنەرەدا پرۆسەی خەبات دژی سیستەمی پاشایەتی بە شێوازیکی ئامانجدارهۆکار کورت دەکاتەوێ بۆ خەباتی رەوتی ئیسلامی لە جۆزەردانی ۱۳۴۲ بە دواوە. وەک ئەوێ پێش و پاش جۆزەردانی ۱۳۴۲ نە رێکخستنکاریی بەرفراوانی حزبی تودە ئێران لە دەیهی ۱۳۲۰ بونی هەبووبێت، نە خیزانی هێزەکانی نیشتمانی لە وێستگە نیشتمانیکردنی سەرۆت و سامانی نەوت بە سەرکردایەتی محەمەد موسەدق، و نە خەباتە چریکییەکانی هێزەکانی چەپ لە کۆتاییەکانی دەیهی ۱۳۴۰. ئەم سەرینەوێ سیستەماتیکە نەک تەنیا هەڵەیهکی مەعریفییە دەربارە دوینی، بەلکو ستراتیژییەکە بۆ قۆرخکردنی دەسەلات لە ئەمڕۆشدا. کاتێک هەموو چالاکیی مێژوویی لە رەوتێکدا کورت دەبێتەوێ، قۆرخکاریی سیاسی پاش شۆرشیش وەک «مافی سروشتی سەرکەوتوو» خۆی دەرەخت. مێژوونووسی، بە پشت بەستن بە تەکنیکی فاشستیانە لەبەرکردنی هەڵبژێردراو، دەبێتە ئامرازێکی شەریعیەت بەخش بۆ دەسەلاتی قۆرخکاری ئەمڕۆ.

بەلام لێرەدا هە ئەو خالەیه کە بەراوردکاری دەست پێ دەکات و دەمامکەکان دە ke خوارەوێ. ئەمڕۆ بەشێکی گەرنگی هێزە پاشایەتیخوازەکان، لە مەملانی لەگەڵ کۆماری ئیسلامیدا، بە وردی هەمان لۆژیک بەرەم دەهێنەوێ. بۆ ئەوانیش مێژووی خۆپاڤاگەری دەبێت یەک دەنگ بێت، گێڕانەوێیەک لە دەور ناویەک و خەندانێک و ئالایەک. لەم چوارچۆیەیدا، بۆ نموونە هەم بزوتنەوێ سەوزی سالی ۱۳۸۸ و هەم بزوتنەوێ «ژن ژیان ئازادی» لە سالی ۱۴۰۱ بە تەواوی رەت دەکێنەوێ. ئەم بزوتنەوێکانە وەک ساتیکی سەربەخۆ و خۆبەختی لە چالاکی بە کۆمەڵ بە فەرمی ناسناسرێن، بەلکو تەنیا لەو ئاستەدا بە معتبر هەژمار دەکێن کە لە چوارچۆیە گێڕانەوێ پاشایەتیخوازیدا توانەوێ ببین. ئەگەر ملی بۆ توانەوێ نەدەن، پەراویز دەخرێن. ئەگەر خۆپاڤاگەری بکەن، پەختە توندیان لێ دەگیرێت.

سەرکوتکردنی هێماداری دروشمەکان، دەستبەسەرداگرتنی خیزانەکان، رەتکردنەوێ کەسایەتیە ناپاشایەتیخوازەکان و پێناسەکردنەوێ هەر جوولەیه کە نارهزایەتی وەک پێشەکییەک بۆ گەڕانەوێ رێکخستنیکی چەق بەستوو، هەموویان نیشانە ئاشکرای ئاراستەبوون بەرەو ئەلگۆری تاکسەرکردەیی. ئەمە هەمان لۆژیک «هەموو یان هیچ»ە: یان لە مندا بتوێوێ یان بسەرەوێ.

لۆژیکێکی لەم جۆرە نەک تەنیا تەکنیکییە بەلکو لە بنەرەدا ستەمکارانەیه. ئەم لۆژیکە بنەمای هەر جۆرە

سەربەخۆییەکی فکری یان کرداری مەرجدار دەکات بە قیوولکردنی بێچوون و چەرای پلەبەندی پاشایەتیخوازان و مافی بوونی ھێزە کۆمەڵایەتی و سیاسییەکانی تر بە فەرمی ناسیۆت. پاشایەتیخوازان بە کردەو ھە «فرەیی شەری» لە گۆرەپانی سیاسی ھەڵدین و تەنھا لەو کاتەدا کەسانی تر بە فەرمی دەناسن کە ناسنامە و ئامانجە سەربەخۆکانی خۆیان لادەن و بە تەواوی لە چوارچیوەی گێرانیو ھە و لۆژیکی پاشایەتیخوازاندا دەتوێنەو.

بەو جۆرە، مەملانی پۆلەتییەکە دوو گوتار، یەکیکیان ئیسلامگەرایی و ئەوی تر پاشایەتیخوازی، لە ئاستیکی قوولتردا دەگاتە ھاوبەشی لە خەسڵەتییکی بنەڕەتیدا: بێئارامی بەرانبەر بە فرەلایەنی مێژوویی و سیاسی. ئەوانە ی ئەمڕۆ مێژووی کەسانی تر پەت دەکەنەو، سەبەیش مل بۆ فرەلایەنی دەسەلات نادەن. دەستەسەرکردنی پابردوو، لە راستیدا، مەشقکردنە بۆ دەستەسەرکردنی داھاتوو. لۆژیکی قۆرخکاری ئیسلامگەرایان لە بەرگی پاشایەتیخوازاندا دووپات دەبێتەو.